

CS

CS

CS



EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 16.7.2010
KOM(2010)384 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Druhý plán boje proti přenosné spongiformní encefalopatii (TSE)

Strategický dokument o přenosné spongiformní encefalopatii na období 2010–2015

SEK(2010)899

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Druhý plán boje proti přenosné spongiformní encefalopatii (TSE)

Strategický dokument o přenosné spongiformní encefalopatii na období 2010–2015

OBSAH

1.	Úvod.....	4
2.	Činnosti plánované na období 2010–2015.....	5
2.1.	Další revize seznamu a věkových hranic pro specifikovaný rizikový materiál (SRM).....	5
2.1.1.	Současné právní předpisy.....	5
2.1.2.	Budoucí možná politika	5
2.2.	Další revize zákazu vztahujícího se na krmiva	5
2.2.1.	Současné právní předpisy.....	6
2.2.2.	Současný výzkum.....	7
2.2.3.	Možnost postupného rušení zákazu vztahujícího se na krmiva	7
2.3.	Další revize dohledu nad BSE.....	8
2.3.1.	Současné právní předpisy.....	8
2.3.2.	Budoucí možná politika	9
2.4.	Další revize opatření k eradikaci klusavky	9
2.4.1.	Současné právní předpisy.....	9
2.4.2.	Minulý a současný výzkum.....	10
2.4.3.	Budoucí možná politika	10
2.5.	Utrácení kohort skotu.....	10
2.5.1.	Současné právní předpisy.....	11
2.5.2.	Budoucí možná politika	11
2.6.	Rychlé testy před porážkou a po porážce.....	11
2.6.1.	Současné právní předpisy.....	11
2.6.2.	Současné činnosti ve vývoji laboratorních testů	11

2.6.3.	Budoucí možná politika	11
3.	Alternativní řešení pro případ, že by pozitivní vývoj nepokračoval ve všech členských státech stejným tempem.	13
4.	Závěr	14

1. ÚVOD

První plán boje proti TSE¹² přinesl nástin možných změn opatření přijatých EU v krátkém, střednědobém a dlouhodobém horizontu, přičemž nejvyšší prioritou zůstávala bezpečnost potravin a ochrana spotřebitele. Většina krátkodobých a střednědobých úkolů uvedených v prvním plánu boje proti TSE byla splněna a pokračoval pozitivní vývoj u bovinní spongiformní encefalopatie (BSE), zaznamenaný již v roce 2005. Zároveň je ve srovnání s počátečními obavami dopad BSE na zdraví lidí zřejmě omezenější.

K tomuto sdělení je připojen pracovní dokument útvarů Komise, ve kterém se nacházejí přílohy, na které se odkazuje v tomto sdělení, a který mimo jiné obsahuje přehled dosažených cílů prvního plánu boje proti TSE za období 2005–2009.

Cílem pro nadcházející roky je pokračovat v přezkumu opatření při zachování vysoké úrovně bezpečnosti potravin. Jsou přijímány změny pravidel týkajících se TSE a budou přijímány i nadále, a to v jednotlivých krocích založených na solidním vědeckém základě. Z tohoto hlediska budou při zvažování budoucích možných politik mít i nadále stěžejní úlohu vědecká stanoviska poskytnutá Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA). Dále je nesmírně důležité, aby pokračoval výzkum v oblastech, ve kterých se projevuje nedostatek informací nebo ve kterých se vyskytují nedostatky, které neumožňují přijímat jednoznačná rozhodnutí.

Cílem tohoto sdělení je nastínit možné budoucí změny, které by umožnily přezkoumat v minulosti přijatá opatření a přizpůsobit je situaci, kdy EU konečně činí závěrečné kroky k eradikaci BSE ve své populaci skotu. Je však stále zapotřebí obezřetnosti, aby situace byla i nadále sledována pro případ, že by v populaci skotu došlo k opětovnému výskytu BSE nebo k výskytu nového původce TSE.

Tento přezkum opatření by měl být založen v prvé řadě na vědeckých stanoviscích a technických postupech týkajících se tlumení nákazy a prosazování nových opatření.

¹ TSE = přenosná spongiformní encefalopatie (viz definice v příloze I pracovního dokumentu útvarů Komise).

² KOM(2005) 322 v konečném znění ze dne 15. července 2005.

2. ČINNOSTI PLÁNOVANÉ NA OBDOBÍ 2010–2015

2.1. Další revize seznamu a věkových hranic pro specifikovaný rizikový materiál (SRM)

Strategický cíl:

Zajistit a udržet současnou úroveň ochrany spotřebitele tím, že se bude pokračovat v zajišťování bezpečného odstraňování SRM, ale na základě nových a stále se vyvíjejících vědeckých poznatků pozměnit seznam a věkové hranice.

2.1.1. Současné právní předpisy

Specifikovaný rizikový materiál (SRM) jsou orgány zvířete nakaženého BSE, které jsou považovány za zdroj nákazy BSE. Odstraňování SRM z potravinového a krmivového řetězce je v EU od roku 2000 povinné. Odstraňování SRM je nejdůležitějším opatřením na ochranu veřejného zdraví. Seznam SRM je sestaven s ohledem na vědecké poznatky s vysokou mírou předběžné opatrnosti. Mezi omezení týkající se používání SRM patří i zákaz používat určité produkty k výrobě odvozených produktů, jako jsou lůj, želatina, kolagen a hydrogendifosforečnan vápenatý, pro použití v potravinách a krmivech.

2.1.2. Budoucí možná politika

Jakékoliv změny současného seznamu SRM by měly být založeny na novém vývoji vědeckých poznatků při zachování stávající vysoké úrovně ochrany spotřebitele v EU. Seznam SRM, které musí být odstraňovány z potravinového a krmivového řetězce, by měl zohledňovat také epizootologickou situaci na základě údajů získaných při dohledu nad BSE. V současné době provádí EFSA přezkum vhodnosti seznamu SRM pro malé přežvýkavce a konečné stanovisko by mělo být k dispozici koncem roku 2010. Vzhledem k tomu, že úplnou eliminaci rizika není možné považovat za realistický cíl pro žádné rozhodování v oblasti řízení rizik, měla by vědecká stanoviska přijmout kvantitativní nebo částečně kvantitativní přístup a měla by vzít v úvahu příznivou epizootologickou situaci BSE v EU. Mělo by být usilováno o přizpůsobení seznamu EU týkajícího se SRM mezinárodním normám Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE) (zejména pro hovězí střevo), jestliže to bude podpořeno solidními vědeckými stanovisky založenými na kvantitativním vyhodnocení rizik. Povinnost členských států, které podle kodexu OIE³ mají status zanedbatelného rizika, odstraňovat SRM z potravinového a krmivového řetězce může být přezkoumána, pokud větší počet členských států dosáhne statusu zanedbatelného rizika, pro který nebyl stanoven žádný seznam SRM.

2.2. Další revize zákazu vztahujícího se na krmiva

Strategický cíl:

Přezkum některých opatření týkajících se současného úplného zákazu vztahujícího se na krmiva, pokud budou splněny určité podmínky.

³ http://www.oie.int/eng/normes/mcode/en_chapitre_1.11.6.htm

2.2.1. Současné právní předpisy

Zákaz krmení skotu, ovcí a koz masokostní moučkou ze savců byl zaveden v červenci 1994. S cílem snížit riziko přítomnosti zakázaného materiálu v krmivu pro přežvýkavce z důvodu křížové kontaminace byl tento částečný zákaz od 1. ledna 2001 rozšířen s určitými výjimkami, jako je používání rybí moučky pro nepřežvýkavce, na úplný zákaz používání zpracovaných živočišných bílkovin v krmivech určených pro všechna zvířata chovaná k produkci potravin platný v celé EU. Jakákoliv přítomnost zakázaných složek živočišného původu v krmivu představuje porušení zákazu vztahujícího se na krmiva, protože právní předpisy nepřipouští žádnou toleranci.

Připojená tabulka zobrazuje současná ustanovení zákazu vztahujícího se na krmiva:

	Hospodářská zvířata jiná než kozešinová			Zvířata v zájmovém chovu a kozešinová zvířata
	Přežvýkavci	Nepřežvýkavci (ne ryby)	Ryby	
Zpracované živočišné bílkoviny s výjimkou krevní moučky a rybí moučky	N	N	N	P
Krevní moučka z přežvýkavců	N	N	N	P
Krevní výrobky z přežvýkavců	N	N	N	P
Želatina z přežvýkavců	N	N	N	P
Hydrolyzované bílkoviny jiné než získané z nepřežvýkavců nebo z kůží přežvýkavců	N	N	N	P
Krevní moučka z nepřežvýkavců	N	N	P	P
Rybí moučka	N ⁴	P	P	P
Krevní výrobky z nepřežvýkavců	N	P	P	P
Hydrogenfosforečnan vápenatý a fosforečnan vápenatý živočišného původu	N	P	P	P
Hydrolyzované bílkoviny získané z nepřežvýkavců nebo z kůží přežvýkavců	P	P	P	P
Želatina z nepřežvýkavců	P	P	P	P
Vejce, vaječné výrobky, mléko, mléčné výrobky, mlezivo	P	P	P	P

⁴ Jsou povoleny mléčné krmné směsi, které obsahují rybí moučku a jsou určeny výlučně pro neodstavené přežvýkavce.

Živočišné bílkoviny jiné než výše uvedené	N	P	P	P
---	---	---	---	---

P = povoleno

N = nepovoleno

2.2.2. *Současný výzkum*

Referenční laboratoř Společenství pro živočišné bílkoviny v krmivech (CRL-AP) zkoumala v rámci svého ročního pracovního programu vhodnost mikroskopické metody pro kvantitativní určování složek živočišného původu v krmivech (odhad celkového obsahu živočišných bílkovin v krmivech je nezbytný pro zavedení jakékoliv hodnoty tolerance v krmivech). Předběžné výsledky výzkumu ukázaly, že současná metoda není pro kvantitativní účely spolehlivá.

Kromě toho CRL-AP zkoumá vhodnost různých nových diagnostických metod, které mohou být schopny určit druh zvířete (přežvýkavec, prase nebo drůbež), ze kterého pocházejí stopy masokostní moučky zjištěné v krmivu. Platí totiž, že výsledkem povinného dvacetiminutového zpracování bílkovin ze savců při 133 °C a 3 barech jsou nepatrné fragmenty živočišných bílkovin, které se současnými analytickými metodami zjišťují obtížně. Výsledky této studie by měly být k dispozici ve druhé polovině roku 2010.

2.2.3. *Možnost postupného rušení zákazu vztahujícího se na krmiva*

Východiskem pro revizi ustanovení stávajícího zákazu vztahujícího se na krmiva by mělo být posouzení rizik, ale současně je třeba vzít v úvahu současné kontrolní nástroje, které mají být vyhodnoceny (tj. dostupnost spolehlivého testu schopného určit druh zvířete, ze kterého pocházejí stopy masokostní moučky).

- Hodnota tolerance zpracovaných živočišných bílkovin v krmivech pro hospodářská zvířata

Aby mohl být v případě zjištění zakázaných zpracovaných živočišných bílkovin použit přístup založený na posouzení míry rizika, může být stanovena určitá hodnota tolerance.

Komise požádala v prosinci 2009 EFSA, aby poskytl aktualizované kvantitativní posouzení rizik týkající se malých množství zpracovaných živočišných bílkovin v krmivech. Stanovisko EFSA by mělo být k dispozici do konce roku 2010. Na základě závěrů EFSA může být navržena hodnota tolerance velmi malého množství zpracovaných živočišných bílkovin v krmivech, aniž by byla ohrožena současná eradikační opatření.

- Zrušení ustanovení zákazu vztahujícího se na krmiva pro nepřezvýkavce (prasata, drůbež, ryby)

V současnosti se zpracované živočišné bílkoviny, zakázané pro účely zkrmování, používají zejména pro výrobu hnojiv, kompostu nebo paliva pro cementárny. Zpracované živočišné bílkoviny mohou být ale zdrojem bílkovin pro nepřezvýkavá hospodářská zvířata, jejichž krmivo musí obsahovat vysoce kvalitní bílkoviny. Vzhledem k tomu, že riziko přenosu BSE z nepřezvýkavců na nepřezvýkavce je velmi

nepravděpodobné, je možno uvažovat o zrušení zákazu používání zpracovaných živočišných bílkovin z nepřežvýkavců v krmivu pro nepřežvýkavce, ale při zachování stávajícího zákazu vnitrodruhové recyklace (tj. masokostní moučka pocházející z drůbeže by se směla zkrmovat pouze prasatům a masokostní moučka pocházející z prasat by se směla zkrmovat pouze drůbeži). Dále by znovuzavedení zpracovaných živočišných bílkovin do krmiva pro nepřežvýkavce umožnilo EU snížit její závislost na jiných zdrojích bílkovin.

Takové opatření by však bylo přijatelné, pouze pokud by byl dostupný validovaný analytický způsob určování druhu zvířete, ze kterého pochází zpracované živočišné bílkoviny. Kromě toho, s ohledem na omezení vlastní každé kontrolní metodě, oddělené nakládání se zpracovanými živočišnými bílkovinami různých druhů zvířat musí být důležitou součástí každého přezkumu současných ustanovení zákazu vztahujícího se na krmiva. Schválení zpracovaných živočišných bílkovin pro účely zkrmování bude muset být porovnáno s náklady nezbytnými na splnění požadavku na oddělenou manipulaci.

2.3. Další revize dohledu nad BSE

Strategický cíl:

Pokračovat v přizpůsobování systému sledování BSE u skotu s ohledem na lepší zaměření činností dohledu a zároveň zachovat schopnost sledování vývoje epizootologické situace a vyhodnocování účinnosti existujících ochranných opatření.

2.3.1. Současné právní předpisy

Cílem dohledu je sledovat a vyhodnocovat účinnost přijatých tlumicích opatření, například zákazu vztahujícího se na krmiva a odstraňování SRM, na základě sledování vývoje prevalence BSE v průběhu času.

V souladu s právními předpisy týkajícími se TSE musí každý členský stát provádět roční program sledování TSE, který obsahuje zjišťovací postup využívající rychlých testů schválených pro tento účel. Tento program musí zahrnovat přinejmenším veškerý skot starší 30 měsíců normálně poražený pro lidskou spotřebu (zdravá poražená zvířata) a veškerý skot starší 24 měsíců, který uhynul nebo byl usmrčen nebo byl odeslán na nucenou porážku (riziková zvířata).

Členský stát, který je schopen na základě epizootologických kritérií doložit zlepšení situace BSE na svém území, však může požádat Komisi o schválení přezkumu svého programu sledování. Od roku 2009 dostalo 17 členských států⁵ povolení k přezkumu svých programů sledování a ke zvýšení věkové hranice pro vyšetřování na 48 měsíců vzhledem k dobré epizootologické situaci a k tomu, že obdržely kladné stanovisko EFSA.

Toto zvýšení věkové hranice pro vyšetřování vedlo k přibližně 30% ročnímu poklesu počtu vyšetření provedených v EU v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 (tabulka 1 v příloze III pracovního dokumentu útvarů Komise) při zachování stejné schopnosti

⁵ Belgie, Kypr, Dánsko, Německo, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Slovinsko, Finsko, Švédsko a Spojené království.

zajistit spolehlivé údaje o prevalenci a vývoji BSE v členských státech. Stejný pokles se projevil v nákladech souvisejících se zjištěním jednoho případu BSE na jatkách (poklesly z 14,15 milionu eur v roce 2008 na 10,1 milionu eur v roce 2009, viz tabulka 3 v příloze III pracovního dokumentu útvarů Komise).

2.3.2. *Budoucí možná politika*

V závislosti na výsledcích probíhajících programů sledování lze pro členské státy, které budou splňovat epizootologická kritéria, počítat s další revizí programů sledování BSE. Může se jednat například o tyto možnosti:

- pokračování postupného zvyšování věkové hranice pro vyšetřování pro všechna zdravá poražená zvířata a riziková zvířata,
- vyšetřování statisticky významného vzorku skotu nad určitou věkovou hranicí v každé subpopulaci (zdravá poražená zvířata a riziková zvířata),
- vyšetřování skotu v každé subpopulaci na základě data narození a účinnosti uplatňování zákazu vztahujícího se na krmiva.

Každá budoucí možnost by měla zajistit nepřetržité sledování nárůstu epizootie BSE nebo výskytu nového kmene TSE. Zejména, protože v EU byly v posledních několika letech zjištěny u zvířat starších osmi let netypické případy BSE, jakákoliv revize dohledu nad BSE by neměla ztížit možnost detekce takových případů. Dále pak, vzhledem k jednotnému trhu a volnému přemísťování skotu mezi členskými státy, by neměly být opomenuty praktické aspekty týkající se kontroly a nově ustavený systém by měl být snadno říditelný. A konečně, ve střednědobém horizontu, by revize dohledu nad BSE neměla zabraňovat členským státům v udržení jejich statusu podle OIE s ohledem na riziko BSE.

2.4. **Další revize opatření k eradikaci klusavky**

Strategický cíl:

Prizpůsobit současná eradikační opatření platná pro stáda ovcí a koz nakažená TSE, tak aby byla v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky, a vytvořit udržitelné nástroje pro tlumení TSE ve stádech malých přežvýkavců v EU.

2.4.1. *Současné právní předpisy*

Současná ustanovení týkající se eradikace TSE ve stádech ovcí jsou založena na kombinaci různých nástrojů (úplné nebo selektivní utracení vnímavých zvířat v nakažených stádech, šlechtitelské programy selektující na odolnost proti TSE v geneticky vysoce kvalitních stádech, osazení odolnými zvířaty a zesílený dohled nad nakaženými stády). Pro stáda koz je utracení jediná možnost, která přichází v úvahu v případě výskytu klasické klusavky.

Zvláštní opatření jsou však namístě u atypických případů klusavky, aby se zohlednilo jejich omezené nákazové rozšíření ve stádu: zvířata nejsou utracena, ale musí být podrobena zesílenému dohledu nad TSE po dobu dvou chovných let bez jakékoliv možnosti přemístění ze svého stáda.

2.4.2. *Minulý a současný výzkum*

U ovcí, na rozdíl od koz, neexistuje jasně identifikovaná genetická odolnost nebo vnímavost k TSE. V roce 2008 závěrečné výsledky pilotní projektové studie prováděné s podporou EU na Kypru a zaměřené na identifikaci vlivu určitých genů na odolnost/vnímavost vůči klusavce u koz naznačily, že některé geny mohou být spojeny s odolností/vnímavostí vůči klasické klusavce u koz na Kypru. S ohledem na důležitost pro politiku EU týkající se eradikace TSE v populaci koz byly přiděleny finanční prostředky EU na návrh a implementaci protokolu pro další studie s cílem doplnit původní zjištění pilotní studie z Kypru. Tento protokol, dokončený v září 2009, je zaměřen na sběr údajů, aby bylo možno zjistit nové skutečnosti o genetické odolnosti vůči klusavce u koz. První výsledky by měly být k dispozici v roce 2011.

Kromě toho probíhá vědecké vyhodnocování možných souvislostí mezi TSE u zvířat a u člověka, které provádí společně EFSA a Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC), a výsledky této práce by mohly být velmi zajímavé z hlediska zoonotického potenciálu TSE u malých přežvýkavců.

2.4.3. *Budoucí možná politika*

Aby bylo možno tlumit TSE ve stádech malých přežvýkavců v EU, je nutné pokračovat v úvahách o budoucích právních opatřeních, a to z důvodu značné komplexity TSE u malých přežvýkavců (zapříčiněné zejména existencí různých kmenů prionů), současné nejistoty ohledně jejich zoonotického potenciálu a značné různorodosti faktorů ovlivňujících přenos a přetrvávání klusavky mezi stády a uvnitř stád. Lze uvažovat o následujících opatřeních:

- stanovení podmínek pro certifikaci stád malých přežvýkavců v souvislosti s TSE na základě výsledků rychlých testů a pokynů OIE, aby se předešlo nekontrolovanému šíření klusavky nakaženými zvířaty v předklinické fázi,
- další přizpůsobení opatření týkajících se atypické klusavky, jestliže se vědecky potvrdí, že daný kmen klusavky není nakažlivý,
- využívání genetické odolnosti koz, jestliže další výzkum potvrdí genetickou odolnost pro určité genotypy v populaci koz,
- pokračování v podpoře využívání genetiky při tlumení klusavky u ovcí prostřednictvím šlechtitelských programů (při současném zabránění příbuzenskému křížení a genetickému posunu), při tlumení zmíněné nákazy se totiž tyto programy jeví jako účinné.

V každém případě budou výsledky vědeckého výzkumu a vědecká stanoviska týkající se TSE u malých přežvýkavců nejdůležitějšími prvky určujícími budoucí možné politiky.

2.5. **Utrácení kohort skotu**

Strategický cíl:

Přezkum politiky utrácení stád nakažených BSE.

2.5.1. *Současné právní předpisy*

V případě potvrzení případu BSE v hospodářství předpokládají současná pravidla usmrcení a úplnou likvidaci skotu patřícího do stejné „kohorty“ jako kus postižený BSE (zvířata, která se narodila ve stejném stádu jako postižený kus skotu do 12 měsíců před datem narození postiženého kusu skotu nebo po něm a která mohla být krmena stejným kontaminovaným krmivem jako postižený kus). Odchylně je možno povolit členskému státu odložit usmrcení a úplnou likvidaci zvířat v kohortě do konce jejich produktivního života. O tuto výjimku požádalo pouze Německo a v roce 2007 obdrželo povolení ji uplatňovat. Kromě toho, v případě, že nákaza BSE byla potvrzena u samice, musí být zlikvidováni její potomci narození do dvou let před klinickým projevem nákazy nebo po něm.

2.5.2. *Budoucí možná politika*

Protože počet pozitivních případů zjištěných u zvířat z kohorty je v současnosti v EU velmi nízký (2 případy v roce 2008, 0 případů v roce 2009), navrženým alternativním řešením by mohlo být ukončení systematického utrácení kohort a povolení porážky těchto zvířat pro lidskou spotřebu za předpokladu, že zvířata budou před vstupem do potravinového řetězce vyšetřena s negativním výsledkem.

2.6. **Rychlé testy před porážkou a po porážce**

Strategický cíl:

Nadále podporovat vývoj nejlepších dostupných rychlých testů pro zjišťování TSE.

2.6.1. *Současné právní předpisy*

Při sledování TSE v EU je možno používat pouze rychlé testy uvedené v právních předpisech týkajících se TSE. Každý rychlý test musí být před tím, než bude uveden v právních předpisech, podroben důkladnému hodnocení své analytické výkonnosti a EFSA jej musí doporučit Komisi.

2.6.2. *Současné činnosti ve vývoji laboratorních testů*

Komise dokončila první hodnocení rychlých diagnostických testů na BSE u skotu v roce 1999. Následně byla provedeny další hodnocení rychlých diagnostických testů na TSE u přežvýkavců. Komise, vědoma si toho, že pokračoval vývoj jiných testů, se roku 2007 rozhodla vypsát novou otevřenou výzvu k vyjádření zájmu týkající se testů na zjišťování TSE před porážkou a po porážce u velkých (skotu) a malých (ovcí a koz) přežvýkavců. Tato výzva byla vypsána na období pěti let a jejím cílem je nalézt nové testy a vybrat ty, které jsou vhodné pro zařazení do programu hodnocení na základě vědeckých protokolů EFSA. Výzva umožňuje výrobcům testů, jejichž testy jsou již na pokročilé úrovni, přihlásit tyto testy k hodnocení za účelem stanovení vhodnosti jejich použití v programech dohledu nad TSE v EU.

2.6.3. *Budoucí možná politika*

Mohla by být zvažována možnost vyšetřovat živá zvířata, jestliže budou k dispozici validované testy použitelné před porážkou. Použitelnost této možnosti tlumení BSE u

skotu je v současnosti omezena. Tato možnost by však byla velmi užitečná při certifikaci stád u stád malých přežvýkavců.

3. ALTERNATIVNÍ ŘEŠENÍ PRO PŘÍPAD, ŽE BY POZITIVNÍ VÝVOJ NEPOKRAČOVAL VE VŠECH ČLENSKÝCH STÁTECH STEJNÝM TEMPEM.

Úroveň ochrany spotřebitelů by měla být v celé EU stejná. Nicméně vzhledem k epizootologické situaci v různých členských státech je stav, kdy určité členské státy budou mít nárok na provedení dalších změn, zatímco jiné nikoliv, oprávněný. Provádění v praxi a postupy budou tudíž vyžadovat přijetí určitých změn omezených na určité členské státy. Příkladem je změna systému dohledu nad BSE, kdy pouze 17 členských států získalo povolení změnit svůj program sledování BSE.

Přestože všechny ukazatele, které se týkají prevalence BSE u skotu, naznačují, že budoucí nárůst případů BSE je nepravděpodobný, měla by být zvážena alternativní řešení, pokud pokles případů BSE nebude potvrzen ve všech členských státech.

V takovém případě by mohla být přijata přísnější opatření týkající se odstraňování SRM v členských státech s nižším poklesem případů BSE. Jako o posledním opatření by bylo možno uvažovat o uvalení dočasného embarga, které by umožnilo čelit situaci v jednotlivém členském státě, aniž by byly postiženy ostatní členské státy, ve kterých není negativní vývoj potvrzen.

4. ZÁVĚR

Přezkum opatření týkajících se TSE musí být založen na řádném posouzení možných rizik pro zdraví lidí a zvířat a musí s ohledem na stávající vědecké důkazy a nové poznatky zachovávat nebo, je-li to vědecky odůvodněno, zvyšovat úroveň ochrany zdraví lidí a zvířat. Úplnou eliminaci rizika však není možné považovat za realistický cíl pro žádné rozhodování v rámci řízení rizik v otázkách týkajících se bezpečnosti potravin, kde je nutné pečlivě zvážit náklady a přínosy opatření snižujících riziko, aby byla zajištěna přiměřenost opatření. Rozhodnutí o přijatelné míře rizika je úkolem a odpovědností subjektu pověřeného řízením rizika, který musí zohlednit veškeré skutečnosti, které jsou součástí vědeckého posouzení rizika.

Protože každá změna bude muset být podpořena solidními vědeckými stanovisky, je nesmírně důležité, aby pokračoval výzkum v oblastech, ve kterých se projevuje nedostatek informací nebo ve kterých se vyskytují nedostatky, které neumožňují přijímat jednoznačná rozhodnutí.

Navíc je zřejmé ze zkušeností získaných během posledních dvaceti let, že BSE byla, zejména třetími zeměmi, zneužívána k protekcionistickým účelům. Silný a důvěryhodný mezinárodní rámec je proto nesmírně důležitý pro zajištění toho, aby obchod probíhal za bezpečných a rovných podmínek. EU se musí ujmout vůdčí úlohy v mezinárodních normotvorných orgánech, aby mohla prosazovat evropská pravidla a politiky, a musí co nejvíce sladit své právní předpisy s mezinárodními normami.

Při plánování naší budoucí strategie je dále důležité neztrácet ze zřetele ostatní ohrožení zdraví zvířat a lidí, která se objevila v posledních letech, jako je například salmonela a rezistence vůči antimikrobiálním látkám. Stále více se ukazuje potřeba stanovit správné priority v souvislosti s nákazami, které mohou mít na zdraví lidí vážnější dopad než TSE, a odpovídajícím způsobem směřovat finanční prostředky EU. Příznivý vývoj, pokud jde o BSE, si zaslouhuje, aby bylo uvážlivě přezkoumáno, zda se nezaměřit na tato jiná ohrožení.